

Læsevejledning og overblik - budgetmaterialet 2025-28

Det samlede budgetmateriale er omfattende. Som en vejledning kan materialet med fordel læses på følgende vis:

- Hovednotat om basisbudget 2025-28 – indeholder en overordnet gennemgang af basisbudgettet med de vigtigste forudsætninger samt status på de økonomiske styringsmål og en overordnet beskrivelse af direktionens forslag til et budget i balance.
- Notat om direktionens forslag til håndtering af de økonomiske konsekvenser vedr. Nordic Waste.
- Notat om henviste sager, bevillinger der udløber og fremsendte ønsker fra fagudvalgene. Giver bl.a. et overblik over de bevillinger, der udløber, hvis der ikke i den videre budgetlægning findes finansiering til at videreføre dem.
- Forklædenotat om katalogerne med forslag til udmøntning af effektiviserings-/besparelseskrauet på 0,5% i 2027 og 2028, budget i balance forslag (herunder bl.a. socialområdet) samt direktionens forslag til reduktioner på henholdsvis service og anlægsområdet med henblik på et samlet budget i balance.
- De konkrete kataloger/oversigter med forslag til effektiviseringer/besparelser samt budget i balance-forslag
- Notater om emner/områder med økonomiske problemstillinger som skal adresseres i den videre budgetlægning – herunder notaterne om dimensionering af Beredskabet, Randers Idrætshaller, udrulning af fjernvarme til kommunale bygninger samt Tandplejens økonomi.

Det øvrige materiale kan herefter læses efter behov, idet en hel del har karakter af opslagsværk og uddybende materiale til brug for den videre politiske proces. Herudover er en del af materialet afrapporteringer i forlængelse af beslutninger truffet i forbindelse med byrådets vedtagelse af budget 2024-2027. Nedenfor gives en meget hurtig overbliksskabende indføring i det samlede materiale.

Overordnede notater	
1	<p>Basisbudget 2025-28 (hovednotat):</p> <p><i>Notatet indeholder en overordnet gennemgang af basisbudgettet med de vigtigste forudsætninger samt status på de økonomiske styringsmål. Notatet kan stå alene og giver et samlet overblik over kommunens økonomiske situation og det væsentligste indhold i budgetforslaget – herunder direktionens forslag til et samlet budget i balance.</i></p>

2	<p>Basisbudget 2025-28 (uddybende notat):</p> <p><i>Notatet indeholder en uddybende beskrivelse af samtlige forudsætninger for basisbudgettet på både indtægts- og udgiftssiden, og herunder en gennemgang af resultatopgørelsen – skatter, tilskud og udligning, serviceudgifter, øvrig drift, skattefinansieret anlæg, jordforsyning, ældreboliger og brugerfinansieret område samt finansposter.</i></p>
2	<p>Notat om indkomstoverførsler 2024-28</p> <p><i>Notatet indeholder en uddybende redegørelse for forudsætningerne i økonomiaftalen for 2025 vedr. indkomstoverførslerne samt de afledte konsekvenserne for Randers Kommune i 2024 samt i 2025-28. Både i 2024 og i 2025 og frem er der en betydelig manko mellem indtægtssiden og udgiftssiden.</i></p>
2	<p>Demografireguleringer i basisbudget 2025-28</p> <p><i>I notatet gives en beskrivelse af de demografireguleringer, der indregnes i basisbudget 2025-28 på de store serviceområder – børn, skole, omsorg og social. Grundlaget for demografireguleringerne er kommunens aktuelle befolkningsprognose for 2025-37. Der er samlet tale om merudgifter i 2025, mindredgifter i 2026-27 samt merudgifter i 2028.</i></p>
2	<p>Notat om ændret pris- og lønskøn 2024-28</p> <p><i>Notatet beskriver konsekvenserne af de ændrede pris- og lønskøn for Randers Kommune – både vedrørende de generelle ændringer som følge af O24 og de ændringer, der fremgår af trepartsaftalen (som kun omfatter et udvalgte stillingskategorier).</i></p>
3	<p>Oversigt over henviste sager og bevillinger med udløb samt fremsendte ønsker fra fagudvalgene</p> <p><i>Oversigten viser de bevillinger, der udløber i budgetperioden samt udgiften forbundet med en eventuel videreførelse af disse. Herudover har fagudvalgene haft mulighed for at fremsende ønsker til de kommende forhandlinger. De indkomne ønsker og en enkelt henvist sag er medtaget i samme oversigt.</i></p>
4	<p>Anlægspakken – oversigter til budget 2025-28</p> <p><i>Notatet giver et samlet overblik over kommunens anlægsprojekter og indeholder investeringsoversigten, herunder en aktuel status på projekterne inkl. 2024 samt den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet som tidligere er politisk besluttet.</i></p>
5	<p>Budget for jordforsyning 2025-28</p> <p><i>Notatet indeholder en uddybende beskrivelse af budgettet på området samt de bagvedliggende forudsætninger. Grundet kommunens økonomiske situation er det igen forudsat at der sker lånoptagelse som finansiering af jordkøb.</i></p>
6	<p>Nøgletal til budgetseminar (budget 2025-28)</p> <p><i>Notatet viser nøgletal på udvalgte sektorområder. Randers Kommunen sammenlignes med landets øvrige kommuner.</i></p>
7	<p>Forklædenotat til katalogerne</p> <p><i>Notatet giver en introduktion til de forskellige kataloger med besparelses- og effektiviseringsforslag.</i></p>
7	<p>Katalog med mulige effektiviseringer/omprioriteringer internt på socialområdet</p> <p><i>Socialområdet er jf. budgetproceduren friholdt for de generelle effektiviserings-/besparelseskraav som følge af den økonomiske situation på området samt indsatserne i Socialrådets Økonomiske Plan (SØP – Fingerplanen). I stedet har området udarbejdet et selvstændigt katalog med mulige udgiftsreduktioner, der i størst muligt omfang kan bidrage til den påkrævede forbedring af områdets økonomi. Forslagene er ligeledes</i></p>

	<i>indarbejdet i nedenstående katalog som 'budget i balance-forslag'. Kataloget på socialområdet indledes med en forklaring på udgiftsudviklingen og de tiltag som allerede er gennemført, og afsluttes med en oversigt over socialområdets tilbud, der bl.a. viser om der er tale om 'kan' eller 'skal'-tilbud i henhold til lovgivningen.</i>
7	<p>Katalog med udmøntning af effektiviseringskrav 2027 og 2028</p> <p><i>Ifølge kommunens økonomiske politik indarbejdes der som udgangspunkt hvert år et effektiviseringskrav på 20 mio. kr. pr. år svarende til ca. 0,5 % af serviceudgifterne. Byrådet har i forbindelse med budgetproceduren godkendt, at dette også skal ske i 2028. Det tidligere besluttede effektiviseringskrav i 2027 er ikke udmøntet, men er indarbejdet under Økonomiudvalget. Dette katalog indeholder forslag til konkret udmøntning af kravet i 2027 og 2028 på tværs af serviceområder (ex. socialområdet).</i></p> <p><i>Endvidere indeholder kataloget forslag fra områder i ubalance (børn og skole samt socialområdet) med henblik på at bringe områdernes økonomi i balance.</i></p>
7	<p>Supplerende katalog med forslag til effektiviseringer og besparelser, service</p> <p><i>Grundet kommunens økonomiske situation og den store ubalance i budgetforslaget har direktionen besluttet at udarbejde et katalog med supplerende besparelsesforslag på 100 mio. kr. årligt på tværs af serviceområderne (ex. socialområdet). Det svarer til en reduktion af kommunens serviceudgifter på ca. 2,5 %.</i></p>
7	<p>Supplerende katalog med direktionens forslag til reduktioner på anlægsområdet, drift</p> <p><i>Grundet kommunens økonomiske situation og den store ubalance i budgetforslaget har direktionen besluttet at udarbejde et forslag til reduktion af kommunens anlægsudgifter på 40 mio. kr. årligt i budgetperioden 2025-2028 samt reduktioner i 2029 og frem i den 10-årige investeringsplan. En reduktion på 40 mio. kr. årligt svarer til ca. 20% af det årlige anlægsbudget.</i></p>
8	<p>Håndtering af de økonomiske konsekvenser af Nordic Waste</p> <p><i>Notatet indeholder en redegørelse for de økonomiske konsekvenser af situationen ved Nordic Waste samt forslag til, hvordan disse kan håndteres. De økonomiske konsekvenser er ikke indarbejdet i direktionens budgetforslag. Direktionens forslag til håndtering indebærer, at eventuelle tilskud fra ansøgte statslige puljer forudsættes anvendt til at nedbringe nettoudgiften. Restbeløbet finansieres af låntagning indtil der er en afklaring på i hvilken grad kommunen kan få dækket sine krav hos forurenere. I forbindelse med budget 2025-2028 skal der tages stilling til, hvordan ydelsen på den forudsatte belåning finansieres. Direktionen opstiller i den forbindelse tre mulige løsninger.</i></p>
Kapacitet og tværgående	
9	<p>Samarbejdsprogrammet mellem regeringen og KL om administrative forenklinger</p> <p><i>I marts 2024 præsenterede regeringen og KL de første 56 regelforenklingsforslag. I forbindelse med økonomiaftalen er listen udvidet til 113 forslag, hvoraf 30 er vedtaget politisk. Forvaltningen har vurderet de 30 forslag med henblik på udmøntning. Samlet set vurderes forslagene at frigive et ressourceforbrug svarende til 0,8 mio. kr. i 2024-25 og 1,4 mio. kr. i 2026 og frem. Direktionen har forudsat at de berørte områder kan indregne værdien af regelforenklingerne i de respektive områders effektiviserings-/besparelsesforslag.</i></p>
10	<p>Status på kapacitetsanalyser – udvalgte velfærdsområder (børn, skole og fritidsområdet):</p> <p><i>I disse notater gives en opdateret status på kapacitetsudnyttelsen samt forvaltningens vurdering af det fremtidige investeringsbehov på børneområdet, skoleområdet samt fritidsområdet (fodboldbaner). Kapacitetsanalysen på omsorgsområdet fra 2023 er fortsat gældende og er derfor ikke opdateret og vedlagt.</i></p>

11	<p>Budgetskemaer – del 1</p> <p><i>Del 1 af de samlede budgetbemærkninger som bliver en del af det færdige budget. I budgetbemærkningerne gives en kort beskrivelse af hvert bevillingsområde, nogle hovedtal for budgettet samt aktuel status.</i></p>
<p>Social og arbejdsmarked</p>	
12	<p>Børnehandicapområdet - status og vurdering af effekterne af den samlede investering på børnehandicapområdet:</p> <p><i>I notatet redegøres for status på arbejdet med genopretning og styrkelse af myndighedsfunktionen på børnehandicapområdet. Der er kommet styr på basis og der er desuden etableret et forældrepanel, som forvaltningen har kvartalsvis dialog med i forhold til yderligere udviklingspotentialer. Notatet indeholder endvidere en redegørelse for udbyttet af alternativ aflast i tilknytning til Lucernevejens børnehave samt en status på de økonomiske effekter af investeringen. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i></p>
13	<p>Borgerservice - status på økonomien inkl. beskrivelse af tilpasninger som er nødvendige for at skabe balance i økonomien hos Borgerservice.</p> <p><i>Borgerservice har de seneste år haft en ubalance mellem budget og opgaver, hovedsagelig grundet markant flere og mere tidskrævende ekspeditioner ved overgang fra NemID til MitID. Dette notat beskriver de tilpasninger, der allerede er foretaget i Borgerservice. Herefter gives et bud på det forventede antal ekspeditioner og kapacitetsbehovet fremadrettet, og endelig beskrives fremtidige tilpasninger af serviceniveauet for at få økonomisk balance på området fra 2025. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i></p>
<p>Børn og skole</p>	
14	<p>Dagtilbud – anlæg (Mulighed for etablering af vuggestuegrupper, ny daginstitution eller tilbygninger til bestående institutioner samt bilag om ny daginstitution, kapacitetsudnyttelse og vuggestuegrupper):</p> <p><i>Notatet redegør for, hvor en ny daginstitution eventuelt kan placeres. Derudover beskrives, hvordan den nuværende kapacitet bedst muligt kan udnyttes, herunder afdækning af muligheder for at placere en ny vuggestuegruppe, som der blev reserveret midler til i forbindelse med budget 2024-2027. Notatet er i den forbindelse bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i></p>
15	<p>Specialundervisningsområdet (Faglig og økonomisk handleplan og flere med i skolestart – bl.a. indeholdende oplæg til investeringsmodel):</p> <p><i>Den samlede økonomi på skoleområdet er udfordret som følge af udviklingen på specialundervisningsområdet. Notatet opstiller en handleplan for området med henblik på at bidrage til at skoleområdet økonomi kommer i økonomisk balance. Derudover redegør notatet for et forslag til en investeringsmodel, som har fokus på at få alle med i skolestart inden for almenundervisningen. Det foreslås, at den nye model skal gælde fra skoleåret 2025-26, og at tilpasningen af indskolingen gradvist vil finde sted over en 2-3-årig periode. Forslaget til en investeringsmodel er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027, mens den samlede faglige og økonomiske handleplan er et 'budget i balance'-forslag vedrørende det samlede skoleområde.</i></p>

16	<p>Notat om skoleområdets demografimodel – indregning af udgifter til undervisning af anbragte børn:</p> <p><i>Notatet redegør for udgifterne til undervisning af anbragte børn uden for kommunen og vurderer behovet for regulering i skoleområdets demografimodel. Det foreslås fra forvaltningens side, at demografimodellen ikke ændres, idet der dog samtidigt er beskrevet en måde det kan gøres på, såfremt det politisk prioriteres. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i></p>
17	<p>Kompetenceløft på skoleområdet</p> <p><i>Notatet redegør for udviklingsarbejdet "De Fire Spor" med særligt fokus på, hvilket kompetencebehov dette vil afstedkomme hos skolernes medarbejdere – både i almenskolen og på specialundervisningsområdet. De Fire Spor og den igangværende udvikling på skoleområdet har tydeliggjort, at der er behov for at styrke arbejdet med stærke børnefællesskaber og elevernes deltagelsesmuligheder, så flest muligt bevarer en tilknytning til almenklasserne. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027</i></p>
18	<p>Etablering af skolefællesskaber:</p> <p><i>Notatet er en uddybning af et besparelser-/effektiviseringsforslag på skoleområdet. For at styrke kvaliteten og økonomien i de enkelte skolers specialundervisningstilbud, kan det være hensigtsmæssigt at etablere en model med skolefællesskaber i Randers Kommune. Fællesskaberne kan samtidig bidrage til at styrke det faglige og økonomiske fundament for driften i almenskolen – herunder nedbringelse af udgifterne til administration og ledelse.</i></p>
<p>Udvikling, miljø og teknik</p>	
19	<p>Analyse af Ejendomsservice</p> <p><i>Forvaltningen har gennemført en analyse med henblik på at evaluere Ejendomsservice og identificere mulige forbedringspotentialer og forslag til at styrke Ejendomsservices opgavevaretagelse og målopfyldelse. Samlet set vurderes det i analysen, at Ejendomsservice er lykkedes med at professionalisere den faglige opgaveløsning inden for alle tre fagområder. Ligeledes vurderes det, at Ejendomsservice er langt med at understøtte kerneopgaven gennem et centraliseret system-setup, som giver Ejendomsservice et samlet overblik over den kommunale bygningsmasse på tværs. Implementeringen af Ejendomsservice er gennemført inden for den økonomiske ramme, som byrådet har opstillet, idet gennemgangen af økonomien viser, at sparemålet fra 2015 er indfriet, ligesom Ejendomsservice er lykkedes med at realisere yderligere besparelser som følge af supplerende årlige effektiviseringskrav.</i></p> <p><i>Der vurderes dog fortsat at være en opgave med at sikre, at den understøttende struktur omkring Ejendomsservice fungerer optimalt, og at de indbyggede incitamentsstrukturer og samarbejdsflader er logiske og rimelige og understøtter hensyn til økonomi, kvalitet og bæredygtighed ud fra en helhedsbetragtning. Analysen peger på en række konkrete forslag til tiltag. Analysen blev bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i></p>
20	<p>Dimensionering af beredskabet</p> <p><i>Notatet indeholder en beskrivelse af behovet for at dimensionere beredskabet i takt med stigende risici (byen vokser, flere højhuse, risikovirksomheder, flere el-biler osv.) Der er foretaget en analyse af udfordringerne med henblik på at opstille løsningsforslag. Løsningsmulighederne omfatter etablering af en ny brandstation i den sydlige del af Randers by samt flere medarbejdere og materiel. Dette vil have betydelige økonomiske konsekvenser for Randers Kommune.</i></p>

	<p>Samlet vurderer Beredskabet, at den nødvendige forøgelse af beredskabet indebærer øgede driftsudgifter på 32,6 mio. kr. årligt (fuldt indfaset), ligesom en ny brandstation estimeres til at koste 3 mio. kr. i projektering og 40-50 mio. kr. at opføre.</p>
21	<p>Håndtering af fremtidige merudgifter til vejafvandingsbidrag og spildevandsplan:</p> <p>Udarbejdelsen af den nye spildevandsplan er forsinket i forhold til den oprindelige plan. Spildevandsplanen forventes klar til politisk behandling ved udgangen af 2025. Det vil således først være muligt at lave en revurdering af størrelsen på puljen til afledt drift på baggrund af den nye spildevandsplan i forbindelse med budget 2027-2030. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</p>
22	<p>Højsletvej</p> <p>I forbindelse med budget 2024-2027 blev midlerne til Højslet omprioriteret og anvendt til fordyrede cykelstiprojekter. Der resterer 1,2 mio. kr. af den oprindelige bevilling og anlæggelse af Højsletvej vurderes at koste 12,4 mio. kr. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</p>
23	<p>Udrulning af fjernvarme til kommunale bygninger:</p> <p>Med udrulningen af fjernvarme til de planlagte områder berøres i alt 28 kommunale institutioner. Forvaltningen anslår, at konverteringen af den relevante kommunale bygningsmasse til fjernvarme samlet set vil beløbe sig til 23,2 mio. kr. Det forventes fordelt med 12,6 mio. kr. for den første etape og 10,6 mio. kr. for anden etape, hvor arbejdet tidligst forventes påbegyndt ultimo 2025. På baggrund heraf anbefaler forvaltningen, at der i budget 2025-2028 søges reserveret en anlægsramme til formålet, da udgiften alternativt skal finansieres fra budgettet til bygningsvedligeholdelse, der i forvejen er presset som følge af vedligeholdelsestilstanden i kommunens bygningsmasse.</p>
24	<p>Konsekvenser af nyt bygningsregulativ (EPBD) fra EU:</p> <p>To centrale EU-direktiver, henholdsvis Energieffektiviseringsdirektivet og Bygningsdirektivet, er for nylig blevet revideret og skal således efterleves af medlemslandene fremadrettet. Med bygningsdirektivet skal kommunerne blandt andet leve op til, at alle nyopførte bygninger senest i 2030 skal være energineutrale, mens alle eksisterende bygninger senest i 2050 skal være omdannet til nulemissionsbygninger. Det samlede omfang af de økonomiske konsekvenser er endnu ukendt, idet en stor del af direktiverne endnu ikke er indfaset i dansk lovgivning. KL vil i foråret 2025 indgå i økonomiske forhandlinger med regeringen, når direktiverne skal implementeres. Notatet er medtaget i årets budgetmateriale da der er tale om en meget stor og økonomisk tung opgave henset til tilstanden af kommunens bygningsmasse – og det er meget usikkert om kommende års økonomiaftaler vil kompensere kommunerne tilstrækkeligt herfor.</p>
Sundhed, kultur og omsorg	
25	<p>Nyt arkiv – fællesmagasin (beslutningsgrundlag vedr. opførelse af nyt fællesmagasin):</p> <p>I budget 2024-27 blev der reserveret 16,7 mio. kr. i 2025 til etableringen af et nyt arkiv/fællesmagasin til Randers Stadsarkiv. Det blev samtidigt besluttet, at den endelige model for magasinet skal drøftes på baggrund af et beslutningsgrundlag til budgettet for 2025-2028.</p> <p>Etableringen af et nyt arkiv/fællesmagasin har som primært formål at sikre forsvarlig opbevaring af Randers Kommunes arkivalier i overensstemmelse med arkivlovens regler. Dernæst har ønsket været at skabe bedre rammer for Randers Stadsarkivs formidlende indsatser samt at undersøge evt. stordriftsfordele ved at</p>

	<i>etablere et fællesmagasin med stor volumen sammen med interesserede museer - med deraf mulighed for at skabe et stærkere historiefagligt miljø. Notatet redegør herfor.</i>
26	Randers Kunstmuseums billedskole: <i>Notatet beskriver mulighederne for en videreførelse af billedskolen, herunder en vurdering af finansieringen. Der er ikke opnået ekstern støtte til billedskolen på nuværende tidspunkt, men med den besluttede museumsreform, der over en årrække øger statstilskuddet til Randers Kunstmuseum, vil en finansiering helt eller delvis kunne findes via det øgede tilskud. Dette vil dog i givet fald begrænse andre påtænkte aktiviteter. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i>
27	Notat om Randers Idrætshallers økonomi: <i>Notatet redegør for de økonomiske udfordringer hos Randers Idrætshaller. Som baggrund herfor er der gennemført et analysearbejde i samarbejde med BDO, der har afdækket og kvalificeret forudsætningerne for en fremtidig bæredygtig drift af Randers Idrætshaller. Alle anbefalinger affødt af dette arbejde er adresseret i notatet. Notatet er bestilt i forbindelse med budget 2024-2027.</i>
28	Model for ny hybridbane på Randers Stadion: <i>Notatet beskriver muligheden for etablering af en ny hybridbane på Randers Stadion. Anlægsudgiften på 6,5 mio. kr. foreslås finansieret som en driftsfinansieret anlægsbevilling.</i>
29	Tandplejens opgaver og økonomi: <i>Forvaltningen har gennemført en vurdering af økonomien hos Randers Kommunes tandpleje med særligt fokus på specialtandplejen, da stor tilgang af borgere og øget kompleksitet har medført betydelige merudgifter som ikke længere kan håndteres indenfor Tandplejens eksisterende økonomi. På baggrund heraf er der i effektiviserings- og besparelseskataloget tilført området et løft af budgettet som er finansieret via kompenserende effektiviseringer/besparelse på andre områder.</i>
Økonomiudvalget	
30	Notat om budget til politisk organisation <i>Notatet belyser muligheder for reduktion i Randers Kommunes udgifter til den politiske organisation samt til valg – konkret i forhold til mulighederne for at udmønte de forudsatte rammereduktioner indeholdt i katalogerne med effektiviserings-/besparelsesforslag. Nogle forslag kan først realiseres i forbindelse med en ny valgperiode.</i>